

ANTI-KVARISK KONSEKVENSANALYS

Styckmästaren 3
2023-09-11

ATTIKAN AB

De aktuella kvarteren O och P. Källa: White Arkitekter

Objekt	Beställare	Ansvarig antikvarie	Omslagsbild
Objekt: Styckmästaren 3 Kommun: Stockholm stad Län: Stockholms Län	Atrium Ljungberg	Annika Andersson Bebyggelseantikvarie Cert. nr: C001647	Byggnad O

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	3
BAKGRUND, OMFATTNING OCH SYFTE	4
BESKRIVNING AV FÖRSLAGET	6
PÅVERKAN PÅ DEN STORA SKALAN - STADEN	10
PÅVERKAN PÅ MELLANSKALAN - NÄROMRÅDET	12
PÅVERKAN PÅ DEN LILLA SKALAN - BYGGNADEN	14
KÄLLOR	22

Läsanvisningar

Konsekvensanalysen läses bäst i formatet liggande A4.

Sammanfattningen ger en kortfattad översikt av konsekvensanalysens ställningstaganden. **Inledningen** beskriver uppdragets förutsättningar och teoretiska referensramar. **Beskrivning av förslaget** redovisar förslaget utifrån de granskade handlingarna, utan att analysera, göra egna tolkningar eller ta ställning till förslaget. **Konsekvensanalysen** är indelad i beskrivning av hur förslaget påverkar kulturvärdena i tre olika skalar: staden, närområdet och byggnaden. Negativa och positiva effekter på kulturvärdena beskrivs och analyseras. För att tydliggöra ställningstagen visas ibland det aktuella förslaget i relation till företeelser i staden, närområdet eller på själva byggnaden. Beskrivning av förslaget görs utifrån egna tolkningar av förslaget.

SAMMANFATTNING

ÅTGÄRDER

Byggnaden O är en ursprunglig byggnad som även kallats för Ägghandlaren. Den befintliga byggnaden fogas samman med den nya volymen P. Den norra lastkajen byggs in. På fasaderna mot Slakthusgatan och Evenemangstorget öppnas nya fönster- och entrépartier upp.

KONSEKVENSER AV FÖRSLAGET

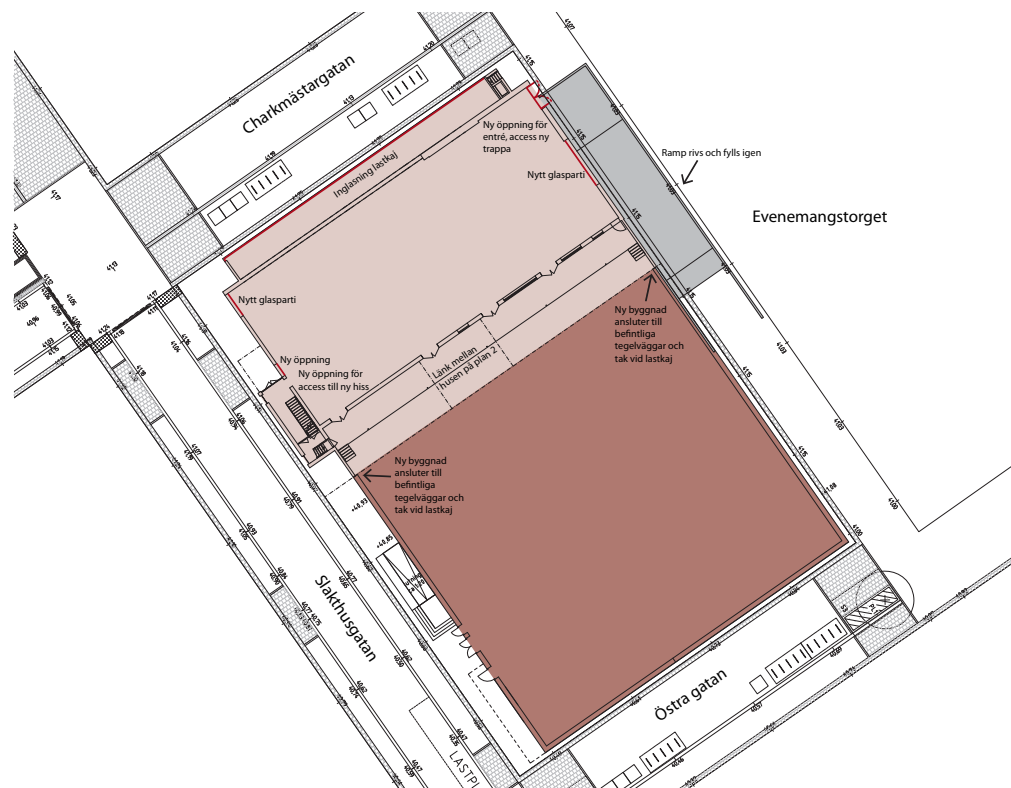
Den södra lastkajen kommer inte längre vara avläsbar i stadslandskapet vilket har en stor påverkan på byggnadens kulturhistoriska värde. Det finns dock möjligheter att bevara delar av lastkajen som en del av sammanlänkningen mellan hus O och P, vilket gör att den södra fasaden ändå kan komma att upplevas i framtiden.

Den norra lastkajen byggs in med fönsterpartier av trä. Under förutsättning att dessa detaljstuderas kan åtgärden bedömas vara väl anpassad.

Mot Slakthusgatan och Evenemangstorget tas nya fönster- och entrépartier upp i de ursprungliga tegelmurarna. Eftersom byggnaden ursprungligen utfördes med mörka lagerutrymmen behöver nya ljusinsläpp tillskapas om lokalerna ska användas för annat än lager. De föreslagna partierna har inspirerats av den ursprungliga byggnadens olika fasadelement. De nya partierna bedöms inte vara dominanta. Deras storlek är väl avvägd och gör det möjligt att även i framtiden förstå hur byggnaden ursprungligen såg ut.

Den tillkommande volymen P har en gestaltning som påminner om en närbelägen byggnad inom fastigheten Charkuteristen. Det är positivt att den nya byggnaden hämtar inspiration från området.

Sammanfattningsvis bedöms samtliga åtgärder som väl avvägda. De bedöms vara anpassade till kulturvärdena på platsen samt till byggnaden på sådant sätt att de är varsamma och inte förvanskande. Förslaget kan därmed bedömas uppfylla kraven i Plan- och bygglagen 2 kap 6 § samt 8 kap 13 och 17 §§.

Källa båda ovanstående situationsplaner: White Arkitekter.

INLEDNING

BAKGRUND OCH OMFATTNING

Attikan AB har givits i uppdrag av Atrium Ljungberg att utföra en antikvarisk konsekvensanalys inför samråd av ny detaljplan som omfattar del av Styckmästaren 1 och 3. Utredningen har föregåtts av platsbesök i december 2021, januari 2022 samt mars 2023.

Antikvarierna på Attikan AB arbetar som fristående antikvarier i enlighet med SPBA:s etiska regler och de etiska regler som följer av certifiering enligt KUL2.

Samtliga fotografier är tagna av Attikan AB om inte annat anges. Bilder från Attikan AB är upphovsrättsskyddade och får endast användas efter tillstånd från det aktuella uppdragets uppdragsledare.

Stockholms stadsmuseums klassificeringskarta. Kvarteret är markerad med en röd linje.

SYFTE

Dokumentet Antikvarisk konsekvensanalys syftar till att ge en beskrivning av vilka konsekvenser ett förslag har för kulturvärdena på platsen.

KONSEKVENSANALYSENS UPPBYGGNAD

Konsekvensanalysen tar inte ställning till andra åtgärder än de som föreslås inom fastigheten Styckmästaren 3. Det innebär att den påverkan som andra exploateringsförslag i närheten kan innebära behöver bedömas i andra sammanhang.

Påverkan på kulturvärdena enligt Plan- och bygglagen (PBL) sker i tre nivåer:

- Den stora skalan - Beskriver på vilket sätt påverkas kulturvärdena i förhållande till staden som helhet. Bedömningen relaterar till hur kulturvärden hanteras enligt PBL 2 kap 6 §.
- Mellanskalan - Beskriver på vilket sätt som kulturvärdena påverkas på kvartersnivå. Bedömningen relaterar till hur kulturvärden ska hanteras enligt PBL 2 kap 6 § samt PBL 8 kap 13 §.
- Den lilla skalan - Beskriver på vilket sätt kulturvärdena hos de enskilda byggnaderna påverkas. Bedömningen relaterar till hur kulturvärden ska hanteras enligt PBL 8 kap 13 och 17 §§.

SKILLNAD MELLAN VÄRDE OCH KARAKTÄR

I BBR finns allmänna råd avseende varsamhet, förvanskning och särskilt värdefull byggnad. En byggnads karaktär avser till exempel volym, proportion, materialval, färgsättning, detaljer, detaljomsorg och liknande. På Boverkets hemsida finns en checklista som ger ytterligare vägledning kring vad en byggnads karaktärsdrag kan vara.

Med värde avses kulturhistoriskt värde. Det finns olika sätt att beskriva materiella och immateriella kulturvärden. I denna förundersökning utgår värderingen från Riksantikvarieämbetets modell som finns beskriven i boken *Kulturhistorisk värdering av bebyggelse*.

Eftersom alla värden inte är lika högt skattade illustreras varje värdes skattning i en värderos. Modellen för att illustrera kulturvärden i en värderos på detta sätt är framtagen av Annika Andersson.

Ibland skiljer man mellan karaktärsdrag och värdeskapande karaktärsdrag. Då menar man ofta att karaktärsdrag är det som utifrån både negativ och positiv aspekt kännetecknar en byggnad. Värdeskapande karaktärsdrag är istället sådana karaktärsdrag som bidrar till att uppfatta byggnadens kulturhistoriska värden. I detta dokument beskrivs såväl karaktärsdrag som värdeskapande karaktärsdrag.

LAGSTADGAT SKYDD

Översiktsplan

I översiktsplanens del om kulturmiljöer sammanställs planeringsinriktningar gällande kulturmiljön, där kulturarv ses som en resurs i en hållbar samhällsutveckling.

Formuleras enligt följande:

Kunskap om stadens stadsbyggnadskaraktärer och stadslandskapet ska vara en utgångspunkt vid förändring, förnyelse och förtätning i stadens befintliga områden.

Kulturmiljöns värden ska fortlöpande identifieras, säkerställas, tas omhand och utvecklas.

Ny bebyggelse, ändringar och tillägg i befintliga miljöer ska utföras omsorgsfullt, med konsekventa karaktärsdrag och genomarbetade detaljer grundade på en gedigen analys.

Bebyggelse som är kulturhistoriskt värdefull och har betydelse för stads- och landskapsbilden ska ses som en resurs i stadsutvecklingen.

Gällande detaljplan

Byggnaden omfattas av stadsplan 1715D, fastställd 1945. Planen anger inte några bestämmelser rörande skydd eller varsamhet.

ÖVRIGA STÄLLNINGSTAGANDEN

Stockholms stadsmuseums klassificering

Den aktuella fastigheten är markerade som grön i Stockholms stadsmuseums inventering. Det innebär att museet tillsammans med Kulturnämnden har bedömt att samtliga byggnader på fastigheten har ett högt kulturhistoriskt värde och betyder att bebyggelsen är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt.

Klassificeringen är inte juridiskt bindande, men kan ses som vägledande.

Tidigare utredningar

Tidigare utförda utredningar som berör kulturvärden inom Styckmästaren 3 är:

- Bebyggelsehistorisk inventering, Hus 22 på Slakthusområdet. Stockholms stadsmuseum. 2018
- Slakthusområdet i Stockholm, Kulturhistorisk inventering och analys. Nyréns arkitektkontor. 2011

Den bebyggelsehistoriska inventeringen innehåller karaktärisering och värdering av byggnaden. Inventeringen från 2011 innehåller endast översiktlig information.

GRANSKADE HANDLINGAR

De handlingar som ligger till grund för konsekvensanalysen är: Utredningsskiss, 2023-04-28, White arkitekter
Landskapsbeskrivning, 2023-04-28, SWMS Arkitektur

BESKRIVNING AV FÖRSLAGET

ÖVERGRIPANDE IDÉ

Enligt White Arkitekter är den övergripande arkitektoniska idén för de två kvarteren är att skapa en ny helhet där båda byggnaderna får ett släktskap men fortsatt har en tydlig särart och identitet.

Följande anges:

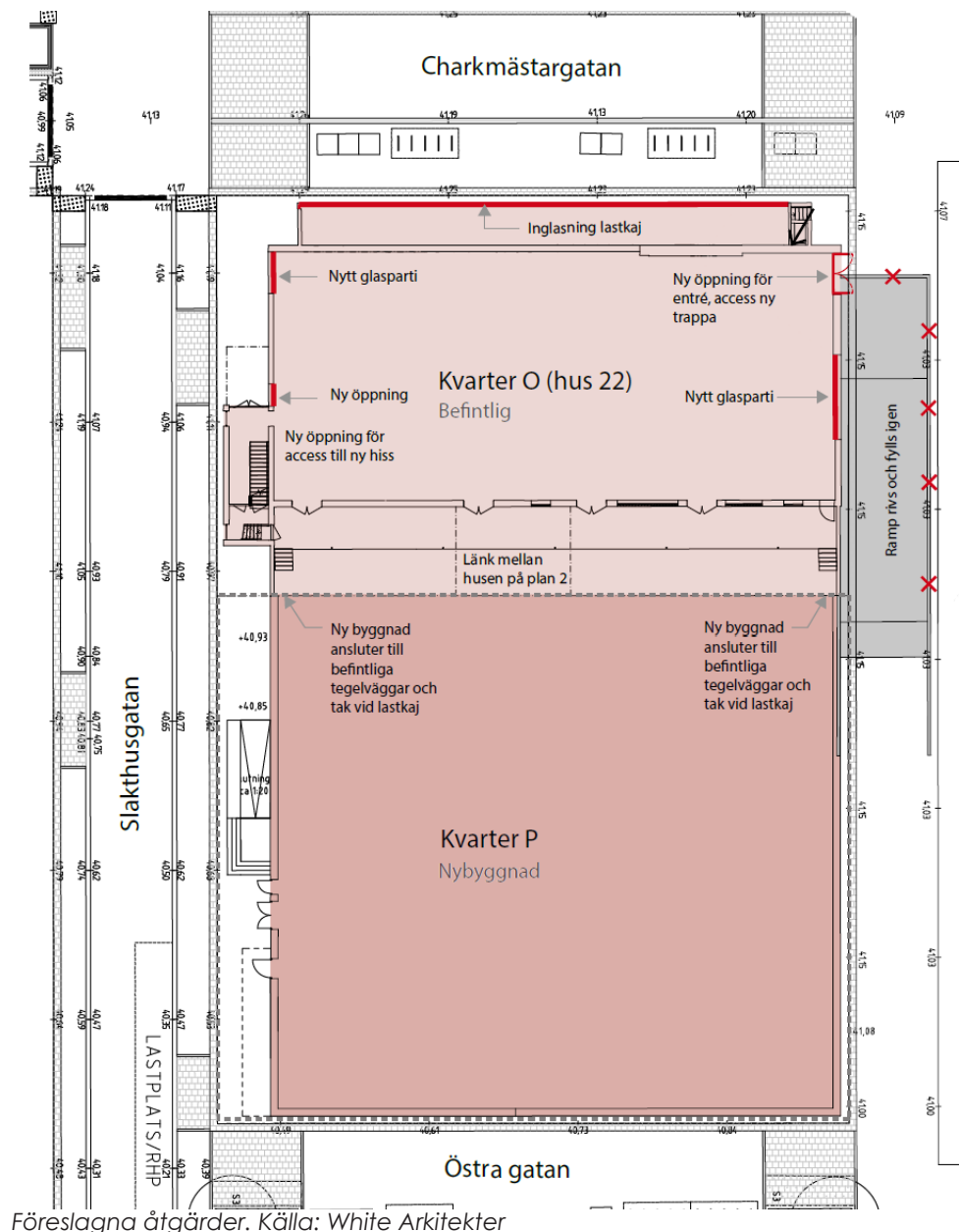
Kvarter P är ett nybyggt kvarter i sex våningar inklusive källare, samt ett tillgängligt takplan. Det nya kvarteret byggs samman med kvarter O i markplan via den södra lastkajen som utgör länk mellan de två byggnaderna. Byggnaderna är även sammanbyggda på plan 2 samt i källarnivå i mindre utbredning.

Intentionen för gestaltningen av kvarter O och P är att bevara den befintliga byggnadens karaktär och samtidigt tillskapa en ny byggnadsvolym och en ny helhet som ramar in Evenemangstorgets västra sida. Kvarter P's stora transparens och kvarter O's nya öppningar bidrar till torgets stadsliv och ger en känsla av trygghet med sitt inbjudande uttryck. Den nya helheten har ingen baksida, utan öppningar och möjliga entrélägen återfinns runt om kvarteren.

Kvarter O och P planeras innehålla centrumverksamhet som till exempel restaurang, bar eller klubb samt kontorsverksamhet. Det finns även möjlighet att etablera en enklare tillverkningsindustri i båda byggnaderna.

Sammanfattningsvis planeras följande åtgärder att utföras:

- Nybyggnad av kvarter P som länkas samman med O.
- Inglasning av lastkaj, byggnad O.
- Nya öppningar för glaspardier och entré, byggnad O.
- Rivning av lastfar ner till källaren, byggnad O.
- Möjlighet till utökning av befintligt ventilationsutrymme på tak, byggnad O.

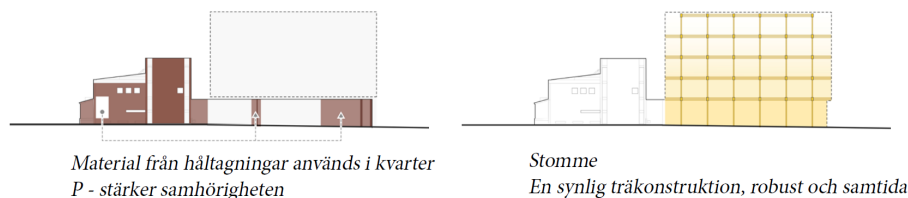
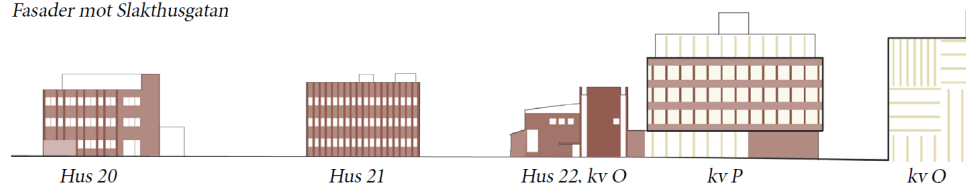
Föreslagna åtgärder. Källa: White Arkitekter

ARKITEKTONISK KVALITET

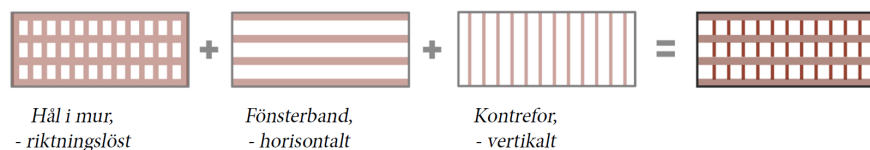
Gällande arkitektonisk kvalitet anger White arkitekter följande:
 Höga hållbarhetsmål har legat som grund för gestaltningen:
 kvarter P bärs av en trästomme som är synlig utifrån, tegel från kvarter O återbrukas i sockeln till kvarter P, fasadutformningen hos kvarter P tillåter ett senare val mellan ett flertal fasadmateri-
 al med lågt klimatavtryck utan att tappa i arkitektonisk kvalitet. Solceller placeras på plan 5 och på takplan.

Arkitekturen beskrivs bli funktionsanpassad och med variation inom teman som återfinns i området.

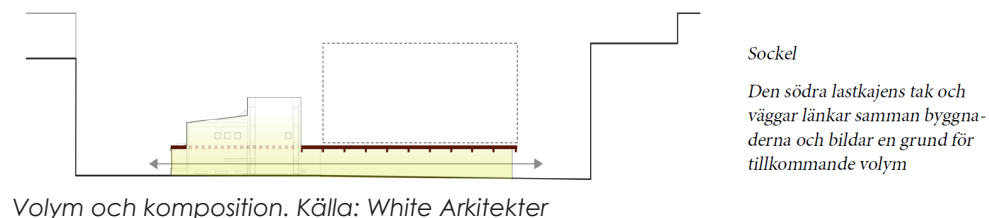
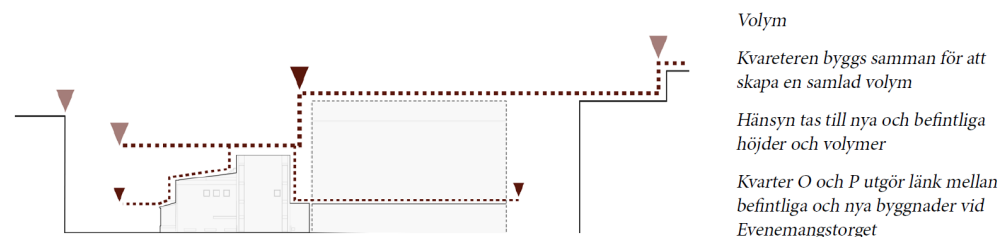
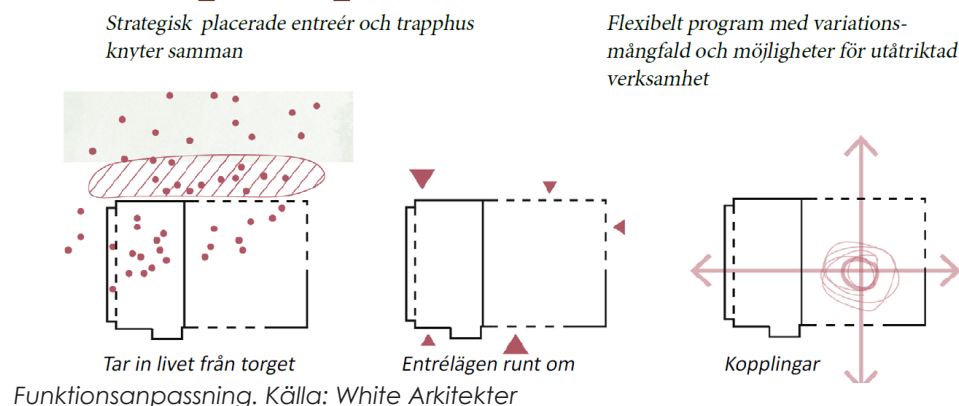
Fasader mot Slakthusgatan

Fasadkoncept kvarter P:

Arkitektonisk kvalitet och variation inom temat. Källa: White Arkitekter

Vy av förslaget sett från Evenemangstorget. Källa: White Arkitekter

Vy av förslaget sett från Slakthusgatan. Källa: White Arkitekter

PÅVERKAN PÅ DEN STORA SKALAN

KONSEKVENSER PÅ DEN STORA SKALAN

Med den stora skalan avses i detta fall påverkan på stadens läsbarhet som helhet.

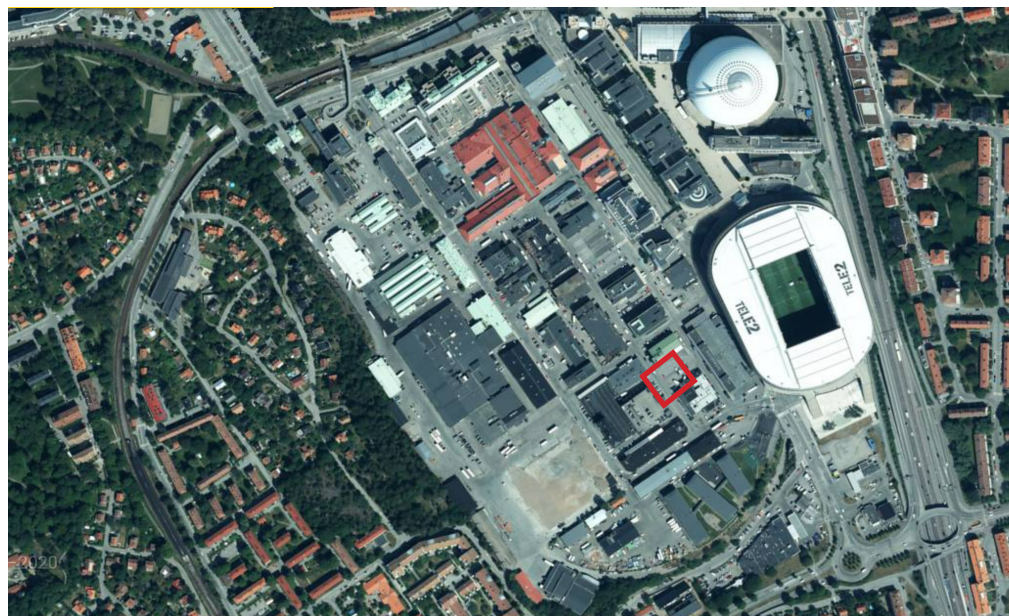
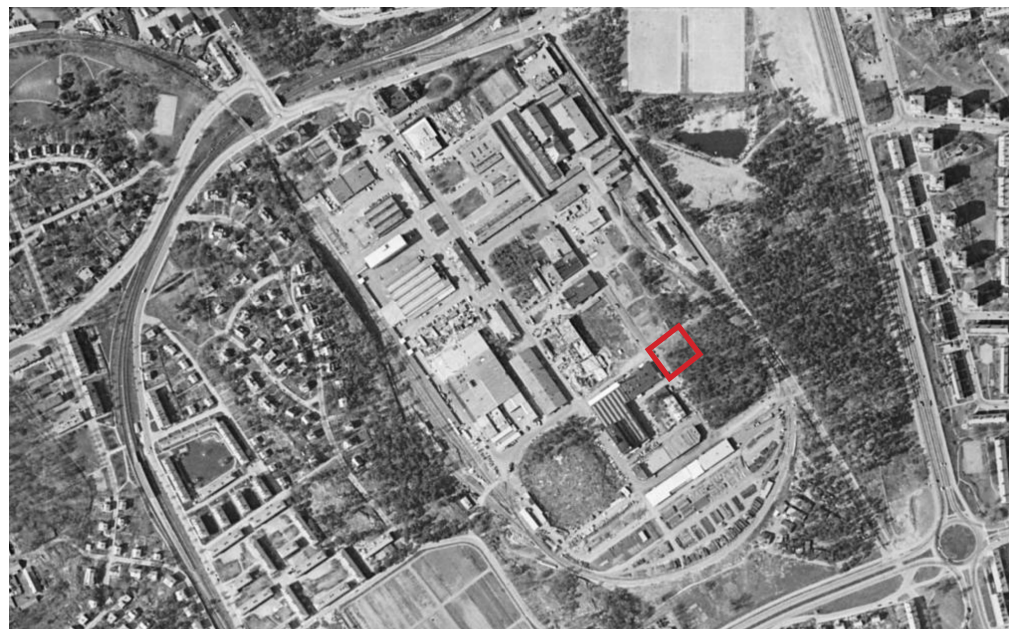
STADENS EXPANSION

När Slakthusområdet anlades var de sydöstra delarna avsedda för betes- och ängsmark. I takt med att Stockholms gränser flyttades längre ut uppstod behov av att exploatera marken. Bebyggelsen på den gamla betes- och ängsmarken speglar det höga bebyggelsetryck som uppstod under efterkrigstiden. På så vis utgör bebyggelsen från den andra hälften av 1900-talet ett tidsdokument över de behov och den utvecklingskraft som drev utvecklingen av Stockholm framåt.

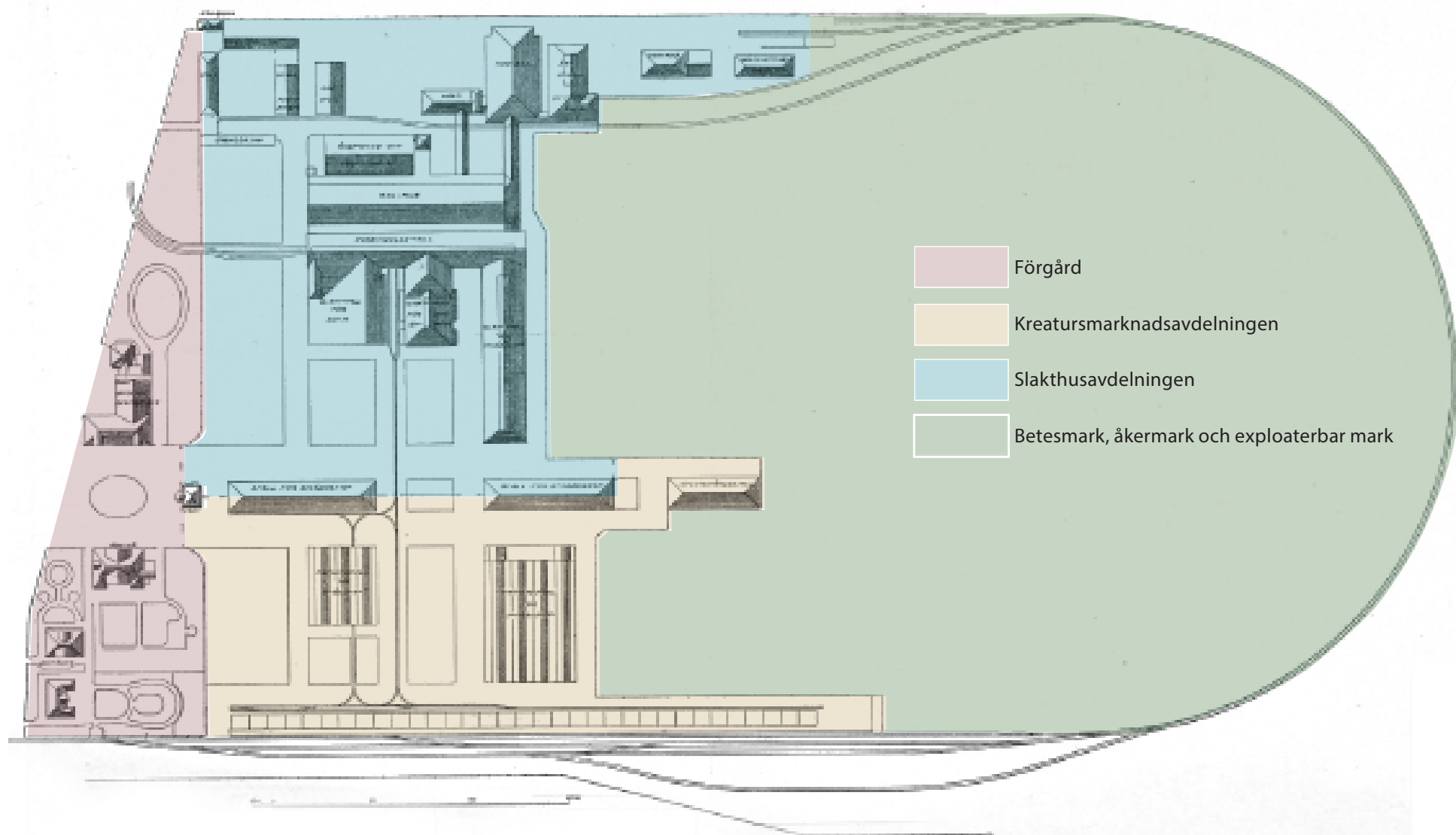
Den nu aktuella exploateringen inom Styckmästaren 3 innebär att den befintliga byggnaden bevaras och att en ny byggnad byggs dikt an. Det kommer därför även fortsättningsvis vara avläsbart att platsen började bebyggas som ett led i efterkrigstidens industriella expansion. Platsens läsbarhet, som en del i Stockholms utveckling, kvarstår därför. Avseende påverkan på stadens läsbarhet i den stora skalan bedöms förslaget, med ovanstående motiv, uppfylla kraven i PBL 2 kap 6 §.

Ovan: Läget för Styckmästaren 3 på 1950-talet. Marken är fortfarande obebyggd, men vissa moderna byggnader har uppförts som komplement till den ursprungliga bebyggelsen Källa: Lantmäteriet

Under: Området 2020. Källa: Lantmäteriet

Stockholms Stads Byggnads-
-Arkiv

Illustrationen redovisar ursprunglig markanvändning i området. Källa: Bearbetad karta med ursprung Stockholms Stadsarkiv

PÅVERKAN PÅ MELLANSKALAN

KONSEKVENSER PÅ MELLANSKALAN

Med mellanskalan avses i detta fall påverkan på det direkta närområdet kring Styckmästaren 3.

FÖRHÅLLET TILL DEN ÄLDRE BEBYGGELSEN

Utmed både Slakthusgatan och Rökerigatan finns viktiga visuella kopplingar till den ursprungliga bebyggelsen.

När man som gående står söder om Styckmästaren 3 syns Slakthushallens förbindelsehall i fonden av Slakthusgatan. Förbindelsehallen var viktig för transporterna in och ut från själva Slakthushallen och den visuella kopplingen mellan den och områdets södra delar är därför mycket viktig ur kulturhistorisk aspekt. Det nu aktuella förslaget inkräktar inte på något sätt på den viktiga siktlinjen utmed Slakthusgatan.

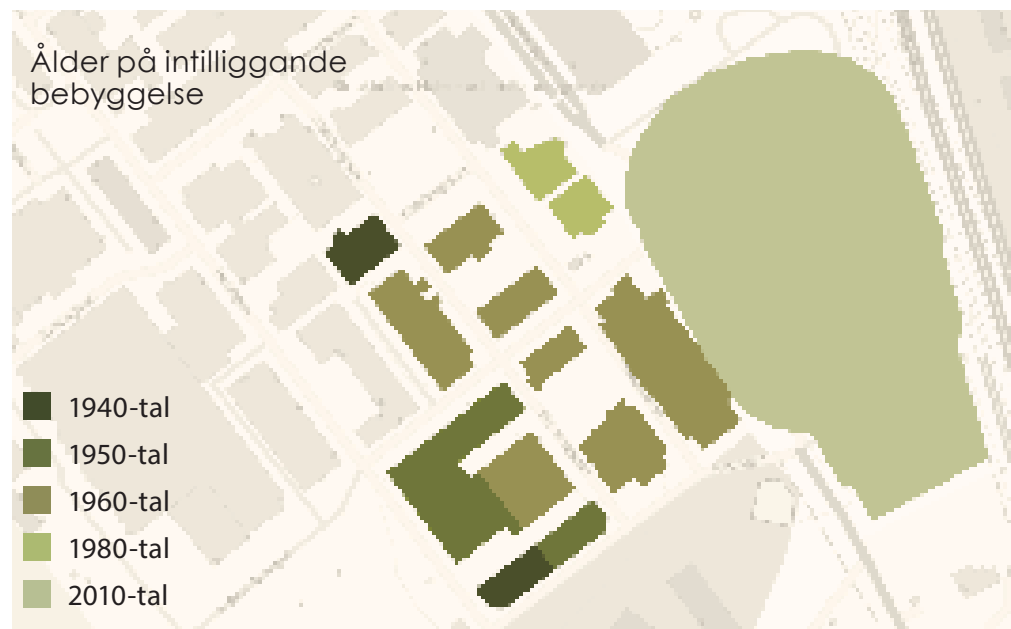
Längst med Rökerigatan finns en visuell koppling där man från söder kan se tornet på Slakthushallen vilket ger en visuell koppling mellan områdets norra och södra delar. Det aktuella förslaget innebär någon påverkan på denna siktlinje.

KVARTERSSTRUKTUREN

Med sin form och utbredning bedöms förslaget inordna sig i den kvartersstruktur som blivit typisk för Slakthusområdets södra delar.

MATERIAL

Kvarteret karaktäriseras primärt av tegelbyggnader, vilka ursprungligen har haft fönster och portar av trä. Som en fond till området finns Tele2 Arena med sin silverfärgade fasad som kontrasterar mot industribebyggelsen. Den tillkommande volymen P kommer ha en fasad som kläs med återbrukat material, eller annat material med låg CO2-påverkan, i en färgskala anpassad till omgivningen. Det återbrukade materialet är tänkt att kontrastera mot byggnadens blanka fönsterpartier. Blandningen av material i den tillkommande volymen P bedöms ansluta väl till hur material i området kontrasterar till varandra i dagsläget.

SYNLIGHET I STADSBILDEN

Den nya volymen kommer att bli mer synlig i stadsbilden. Den ökade visibiliteten behöver dock bedömas i ett större sammanhang. Den pågående detaljplanen medger flera byggrätter som tillsammans ändrar områdets siluett och förhållande till bebyggelsen utanför Slakthusområdet. Denna konsekvensanalys tar inte ställning till den sammantagna effekt som hela detaljplanen får för området.

Oavsett bedöms den nya volymen inte påverka stadsbilden i sådan utsträckning att stadsbilden påverkas negativt. Den föreslagna exploateringen bedöms därför vara förenlig med PBL 2 kap 6 §.

SAMMANTAGEN BEDÖMNING

Det aktuella förslaget förhåller sig respektfullt till det befintliga områdets karaktär och dess ursprungliga bebyggelse. Genom att respektera viktiga siktlinjer kan kopplingen mellan de södra och norra delarna kvarstå.

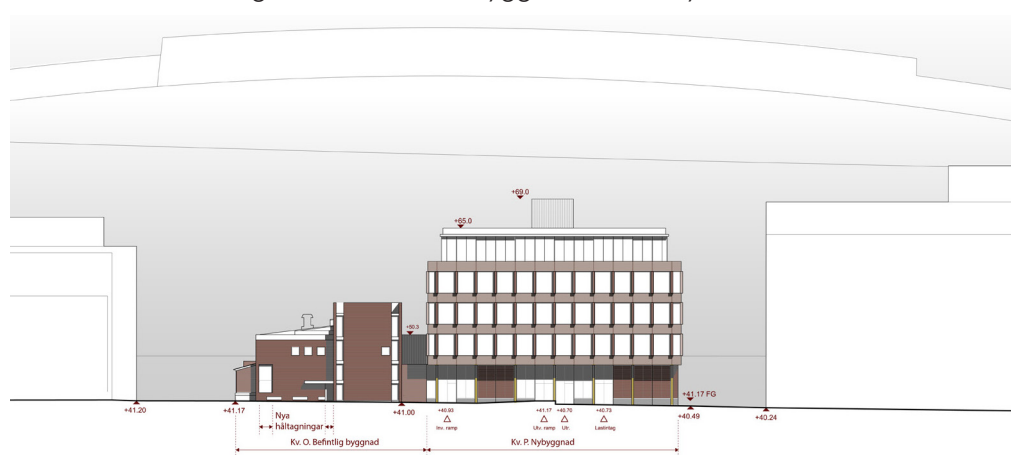
Vidare förhåller sig förslaget också respektfullt till den kvartersstruktur som vuxit fram under andra hälften av 1900-talet. På samma sätt har den föreslagna byggnaden en volym som inte dominerar över den storskaliga bebyggelse som tillkom i slutet av 1900-talet och början av 2000-talet.

Sammantaget bedöms förslaget, sett ur påverkan på mellanskalan, väl anpassat. Förslaget bedöms väl anpassat till stadsbilden, kulturvärdena på platsen samt bebyggelsens kulturhistoriska värden. Således är förslaget, sett ur mellanskala, att bedöma som förenligt med PBL 2 kap 6 § samt PBL 8 kap 13 §.

Ovan: Befintlig byggnad på Styckmästaren 3 är markerad för att tydliggöra hur byggnaden förhåller sig till sin omgivning idag.

Nedan: Den tillkommande volymen kommer att vara högre än befintlig byggnad och tillsammans med övrig tillkommande bebyggelse sdelvis skymma Tele2 Arena.

PÅVERKAN PÅ DEN LILLA SKALAN

IDENTIFIERADE VÄRDEN

I den bebyggelsehistoriska inventeringen som Stockholms stadsmuseum utförde 2018 anges följande värdebärare för det kulturhistoriska värdet:

- Byggnadens ursprungliga form och avskalade fasadutformning.
- Fasadmaterialet, tegel, och dess röda kulör.
- Byggnadens befintliga volym och höjd, särskilt växelspelet mellan trapphusets högdal och den lägre kontorsdelen.
- Den flacka takformen.
- Södra lastbryggan i betong med tillhörande skärmtak, stålstomme, trappor, ljusinsläpp i glasbetong, och portar.
- Fönstrens regelbundna placering och storlek samt utförandet som enluftsfönster i materialet trä.

KONSEKVENSER PÅ DEN LILLA SKALAN

Med mellanskalen avses i detta fall direkt påverkan på den befintliga byggnaden samt hur den befintliga byggnaden förhåller sig till den tillkommande volymen P. Konsekvensbedömningen utgår från de identifierade värdena som pekats ut av Stockholms stadsmuseum 2018, redovisade ovan.

BYGGNADENS URSPRUNGLIGA FORM OCH VOLYM

Sett från söder kommer byggnadens volym att påverkas i mycket hög utsträckning. Volymen P kommer byggas ihop med den ursprungliga volymen O, vilket innebär att den ursprungliga byggnadens södra fasad inte längre kommer vara avläsbar i stadslandskapet.

Från övriga sidor kommer byggnadens ursprungliga volym att vara tydligt avläsbar. Genom att gestaltningen av volym O och P skiljer sig åt kommer det vara möjligt att förstå att P är ett tillägg. På så vis skapas en tydlighet i vilken som är ursprunglig volym och vilken som är tillkommande.

Orienteringsbild. Bildkälla: White Arkitekter.

SÖDRA LASTKAJEN

Den södra lastkajen byggs in och blir en del av länken mellan volym O och P. Det är viktigt att så mycket som möjligt av lastkajen sparas, inklusive portar, glasbetong och tegelmurar, så att det även i framtiden är möjligt att avläsa den södra fasadens ursprungliga gestaltning och funktion. Om detta inte är avläsbart kommer det vara svårt att förstå hur byggnaden ursprungligen användes och vilka flöden som bidrog till byggnadens ursprungliga utformning.

NORRA LASTKAJEN

Den norra lastkajen byggs in med robusta glaspartier av trä. De nya partierna dras in från taklivet för att tydliggöra att partierna är ett senare tillägg. Detaljstudering av partierna i bygglovsskedet är väsentligt för att tillägget ska kunna harmoniera med byggnadens kulturhistoriska värden och inte innebära ett dominerande inslag.

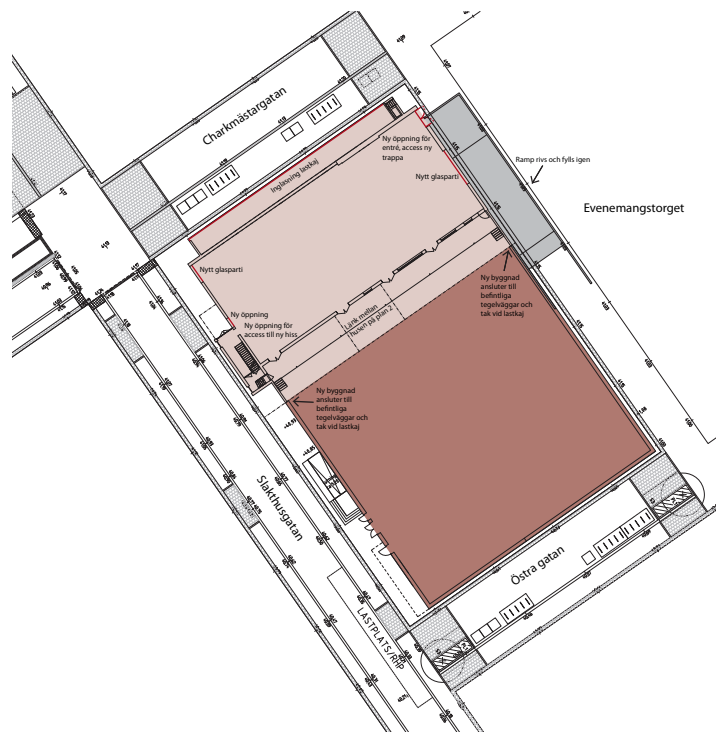
Lastkajen byggs in.

Nya fönster och nytt entréparti tas upp.

Lastfaret rivs och fylls igen, garageporten byggs igen.

Nya fönster tar upp.

Södra fasaden byggs ihop med volym P.

Sammanställning av åtgärder på volym O. Bildkälla situationsplan: White Arkitekter. Bildkälla fotografier: Attikan.

FASADMATERIAL OCH AVSKALAD FASADUTFORMNING

Byggd för ljus och mörker

Byggnaden O, även kallad Ägghandlaren, uppfördes för distribuering av ägg. De olika funktionerna inom byggnaden kan avläsas i dess gestaltning: kontoren nås via ett representativt trapphus och kontorsarbetarna kunde njuta av dagsljus. Distributionslokalerna nås isället primärt via lastkajerna och eftersom äggen var både ljus- och värmekäsliga är lokalerna mörka. Uppdelningen mellan ljus och mörk yta speglar inte bara verksamhetens uppdelning mellan kontor och verksamhetsyta, utan även relationen mellan de olika tjänstekategorierna speglas.

En lek med motsatser

Konverteringar av industribyggnader från modern tid ställs ofta inför utmaningen att föra in naturligt dagsljus till lokaler som planerats för att vara utan dagsljus. Att hitta en balans mellan tillskapande av ljusinsläpp som inte uppfattas som dominerande, och samtidigt tillskapa lokaler som så långt möjligt uppfyller våra moderna dagsljuskrav är en balansgång.

Det nu aktuella förslaget är en lek med motsatser. De murytor som ursprungligen utfördes för att hålla ute ljus har inspirerat till utformningen på murytorna som ska föra in ljus i byggnaden efter att den konverteras. Tilläggen med tydligt avläsbara genom sin storlek, men med stöd av detaljomsorg blir det möjligt att i olika skalor läsa dem som nya tillägg.

Vägningen mellan avläsbart och domierande

De föreslagna partierna blir tydligt avläsbara, men utan att vara dominerande. Storleken på fönstren är avvägd för att murytorna ska vara fortsatt dominerande. Att arbeta med många små fönster innebär en risk för konkurrens med de befintliga, mindre öppningarna. I detta fall har en vägning gjorts mellan avläsbarhet och dominans, där de föreslagna fönstrens storlek bidrar till en pedagogiska tydlighet, men även öppnar upp för en nyfikenhet hos betraktaren kring varför de nya fönstren ser ut som de gör. En fråga som kan besvaras efter en stunds betraktande.

Bildkälla: Attikan

Det tillkommande vertikala fönstret är inspirerat av trapphusets karaktäristiska tegelskiva.

Bildkälla: White Arkitekter

Bildkälla: White Arkitekter

Den flyttade öppningen

Fasaden mot Evenemangstorgen karaktäriseras idag av sina tegelmurar och symmetriska fönstersättning. Man behöver komma nära byggnaden för att uppfatta körportarna in till byggnadens källare.

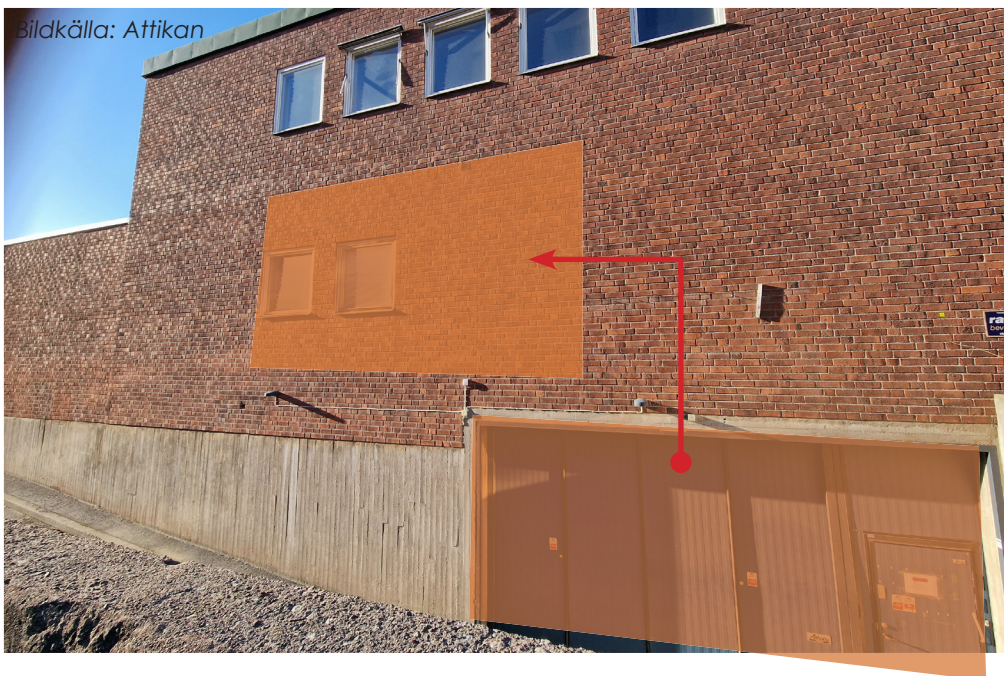
På samma sätt som de vertikala fönsterpartierna är en lek med motsatser blir det horisontella fönsterpartiet en lek med öppningar. Garageportens öppning, som sätts igen till förmån för evenemangstorget, flyttas upp och blir en fönsteröppning. Avläsbarheten kräver förförståelse, men det finns möjlighet att i ett senare skede arbeta med olika medier för att betraktaren och brukaren ska kunna få en förståelse för vad som ligger bakom de nya fönsterpartiernas gestaltning. Ett sätt att arbeta upplysande är genom att använda QR-koder eller plaketter som sätts fast på byggnaden.

Likt partierna mot Slakthusgatan bedöms partierna mot Evenemangstorget väl avvägda utan att vara dominerande.

Bildkälla: Attikan

Bildkälla: Attikan

SAMMANTAGEN BEDÖMNING AV FÖRESLAGNA INGREPP

Ett flertal ingrepp i byggnaden föreslås och motiveras av arkitekterna med bland annat behov av ökat dagsljus för att möjliggöra ny användning av de gamla lagerlokalerna samt förbättrad tillgänglighet.

Även om en åtgärd enskilt kan bedömas som varsam och inte förvanskande, kan många åtgärder sammantaget bedömas påverka byggnadens eller platsens kulturvärden negativt. En bedömning måste därför göras om de föreslagna åtgärderna sammantaget innebär en sådan påverkan på kulturvärdena att de är att bedöma som ovarsamma eller förvanskande.

De föreslagna ingreppen i byggnaden har på s. 14-17 i detta dokument bedömts vara förenliga med kraven i PBL 2 kap 6 § samt 8 kap 13 och 17 §§. Även sammantaget bedöms åtgärderna förenliga med nämnda paragrafer.

Även om de föreslagna förändringarna utförs kommer värdebärarna som är identifierade i Stockholms stadsmuseums inventering att vara avläsbara.

FÖRESLAGEN GRÖNSTRUKTUR

Äldre byggnader kan vara känsliga för grönstruktur i direkt anslutning. Känsligheten beror dels på tekniska aspekter, men även på att grönstrukturer kan påverka upplevelsen av byggnadens karaktärsdrag.

Den nu föreslagna grönstrukturen tar stor hänsyn till byggnadens och områdets kulturhistoriska värde och respekterar i hög grad det industrihistoriska arvet. Det är särskilt positivt att grönstrukturen inte sträcker sig längst frisen på byggnaden. Ett sådant förslag hade försvårat avläsbarheten vid till exempel den nordvästra lastkajen. Det är även positivt att den föreslagna grönstrukturen bidrar till att förstärka entrén och att växtligheten inte får en sådan höjd att tegelväggarna döljs.

- Nya håltagningar
- Rivs: Senare tillägg
- Rivs/Byts ut: Ursprungliga delar
- Byggs ut för tekniska installationer
- - Utbredning nytt fläkttrum
- *Rivning av huvar omfattas ej

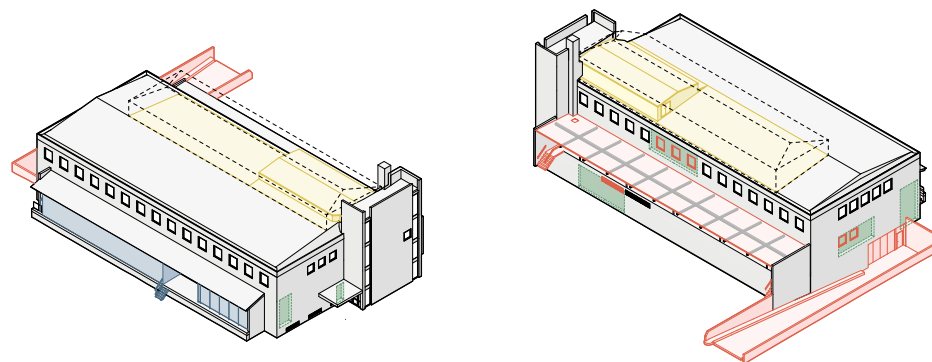

Illustration över håltagningar och rivning. Källa: White Arkitekter

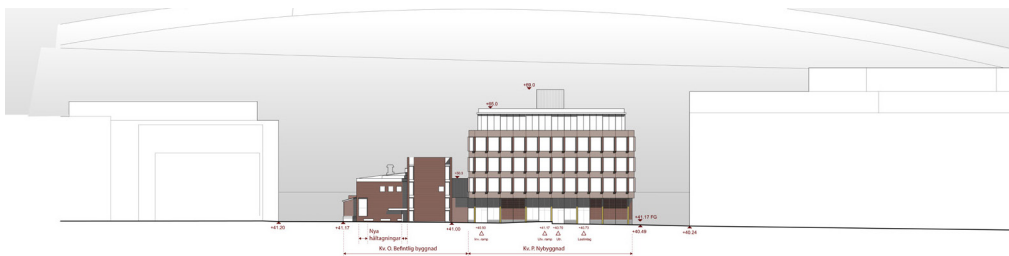
Illustrationsplan ur landskapsbeskrivning. Källa: SWMS Arkitektur

BYGGNAD O I FÖRHÅLLANDE TILL DEN NYA VOLYMEN P

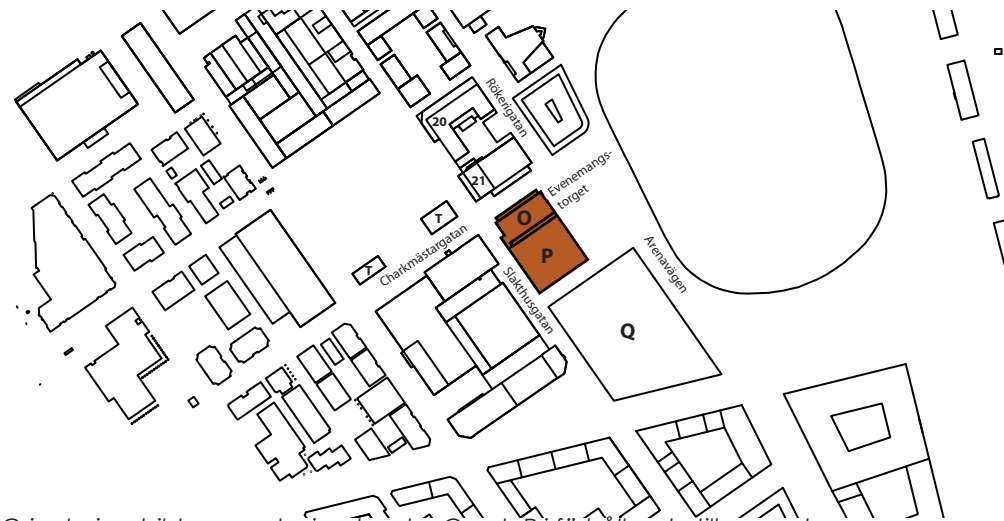
Den tillkommande volymen inom kvarter P är högre och ianspråktar en större yta än byggnaden inom kvarter O. I det snäva gaturummet utmed Rökerigatan kommer byggnaden inom kvarter O att döljas av P, sett med söder i ryggen. Med norr i ryggen kommer den nya volymen inom kvarter P att bilda en fond till kvarter O. Eftersom denna konsekvensanalys endast berör kvarter O och P tas ingen hänsyn till de nya byggrätter som planeras intill dessa fastigheter.

En del av Slakthusområdets karaktär är att nya byggnader ständigt manifesterat sig som nya årsringar avseende både gestaltning och höjd. Att en ny byggnad uppförs som högre än närmast intilliggande befintliga byggnad är därmed inte okaraktäristiskt för området. I detta fall måste man därför bedöma om den tillkommande volymen uppfattas som så stor att den dominerar över den befintliga byggnaden.

Den nya volymen inom kvarter P skiljer sig från den ursprungliga byggnaden genom gestaltning och materialitet, samtidigt som den nya volymen hämtat inspiration från den befintliga byggnaden vilket binder dem samman. Kombinationen av att den nya volymen både skiljer sig från den befintliga volymen samtidigt som den tar hänsyn till den ursprungliga byggnadens uppbyggnad, volym och gestaltning bidrar till att den nya volymen inte uppfattas som dominerande. Istället skapas ett samspel mellan de båda byggnadskropparna. Samspelet mellan kvarter O och P bedöms ta hänsyn till kulturvärdena på platsen, vara varsamt och förvanskar varken den befintliga byggnaden eller bebyggelsemiljön.

Kvarter O och P i förhållande till varandra. Bildkälla: White Arkitekter.

Orienteringsbild som redovisar kvarter O och P i förhållande till varandra. Bildkälla: White Arkitekter.

Kvarteret sett norrifrån. Bildkälla: Attikan AB.

AVGÖRANDE DETALJER

För det pedagogiska värdet är det viktigt att kunna utläsa en byggnads förändringar. Ett förslag på hantering av håltagningarna har presenterats. Förslaget innebär att håltagningarna inte döljs, utan istället visas upp för att tydliggöra att tilläggen är nya. Principen följer det sätt på vilket man historiskt sett gjort håltagningar i andra delar av området. På så vis följs platsens historiska kontinuitet.

Förslag på hantering av nya håltagningar. Källa: White Arkitekter

Ärlig hantering av håltagningar i förbindelsehallen. Källa: Attikan

INSPIRATION FRÅN OMRÅDET

Slakthusområdet innehåller flera lager av årsringar där den tillkommande bebyggelsen alltid speglar sin egen samtid. Den bebyggelse som tillkommer i vår tid hämtar många gånger inspiration, både medvetet och omedvetet, från de befintliga byggnaderna i området.

Viss inspiration till volym P har hämtats från den direkta platsen, i förhållande till de intilliggande byggnaderna och samspelat mellan högre och lägre volymer.

Volymen P kan även bedömas ha en gestaltningsmässig koppling till en av byggnadsvolymer inom kvarteret Charkuteristen.

Byggnaden på Charkuteristen är ritad av Ralph Erskine och karaktäriseras, likt volym P, av sammanhängande fönsterband som skiljs av sammanhängande täta partier. Båda volymerna ansluter till en lägre volym av tegel.

Det är positivt att byggnadens gestaltning hämtar inspiration från sitt närområde. Samtidigt utgör volym P en egen tolkning av Charkuteristen, vilket gör att volym P utgör en tydlig årsring. Att nya volymer anpassar sig, utan att vara pastischer, är viktigt för Slakthusområdets karaktär. Eftersom nya byggnader inom området alltid har speglar sin egen samtid är utbyggnadsstadierna mycket tydliga. När nya volymer fortsätter att följa den principen fortsätter området att utgöra en tydligt avläsbar historiebok.

Byggnaden på Charkuteristen. Källa: Attikan

Den föreslagna tillkommande volym P. Källa: White Arkitekter.

KÄLLOR

LAGRUM

Plan- och bygglagen (2010:900), *PBL*
Plan- och byggförordningen (2011:338), *PBF*
Boverkets byggregler (2011:6), *BBR* 29
Miljöbalken (1988:8008), *MB*
Kulturmiljölagen (1988:950), *KML*

ARKIV

Stockholms stadsarkiv
Stockholms stadsbyggnadskontor
Stockholms stadsmuseum

DIGITALA KÄLLOR

Stockholms stadsmuseums klassificeringkarta: https://kartor.stockholm.se/bios/dpwebmap/cust_sth/kul/klassificering/

